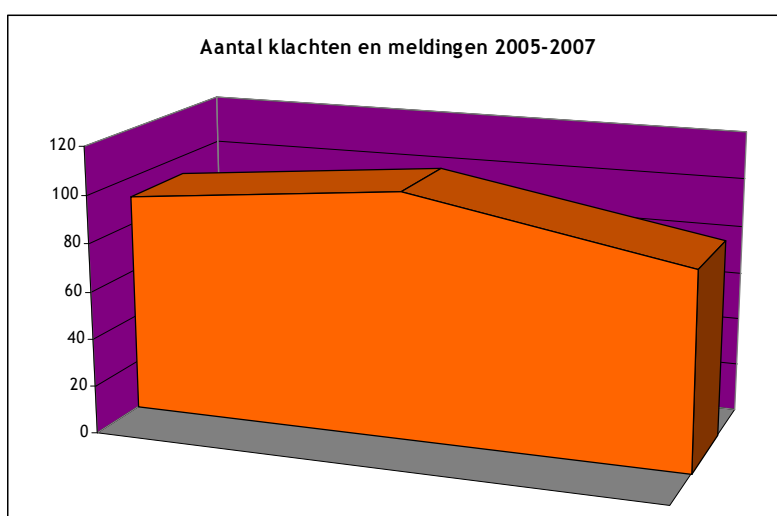

Feitenkaart discriminatie 2007, regio Zuid-Holland-Zuid

Meldingen van discriminatie

Discriminatie betekent letterlijk onderscheid maken. Maar niet ieder onderscheid staat gelijk aan discriminatie. De wet bepaalt welk onderscheid wel of niet geoorloofd is. Wettelijk gezien wordt alleen onderscheid op de volgende gronden gerekend tot ongeoorloofd onderscheid (=discriminatie): herkomst, nationaliteit, godsdienst, sekse, seksuele gerichtheid, leeftijd, handicap, levensovertuiging, politieke overtuiging, burgerlijke staat en arbeidsduur. De onderstaande tabellen zijn gebaseerd op de discriminatie-ervaringen die bij RADAR Zuid-Holland-Zuid zijn geregistreerd.

In 2007 ontving RADAR Zuid-Holland-Zuid 82 klachten en meldingen van discriminatie. Naast de klachten en meldingen die rechtstreeks bij RADAR worden gemeld, registreert RADAR Zuid-Holland-Zuid ook discriminatieklachten, die bij de politie worden gemeld¹.

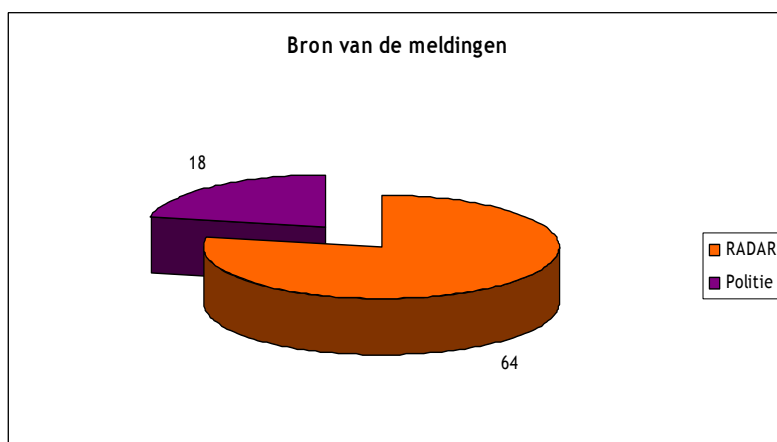

RADAR Zuid-Holland-Zuid is formeel werkzaam in Dordrecht. In het kader van de overgangsregeling voorziet het bureau ook alle andere gemeenten in Zuid-Holland-Zuid, die niet tot het formele werkgebied behoren (de zogenaamde witte vlekken gemeenten) van een beperkt takenpakket.

Het aantal klachten en meldingen bij RADAR Zuid-Holland-Zuid is in 2007 gedaald ten opzichte van

2006 (n=103). Een mogelijke verklaring voor de afname van het aantal meldingen is de naamsverandering die RADAR Zuid-Holland-Zuid (voorheen Meldpunt Discriminatie) in het kader van de fusie met de antidiscriminatievoorzieningen in Rotterdam-Rijnmond en in Midden- en West-Brabant heeft ondergaan. Hierdoor zou menige melder het adb wellicht minder goed kunnen vinden dan voorheen.

In Zuid-Holland-Zuid ontving RADAR duidelijk meer meldingen van discriminatie dan de

politie. Bijna 80% van alle zaken werd gemeld bij RADAR tegenover 20% bij de politie. In Zuid-Holland-Zuid is het verschil tussen de meldplekken groter dan bij voorbeeld in Midden- en West-Brabant. Daar kwam in 2007 57% van de incidenten bij het adb binnen, tegenover 43% bij de politie².

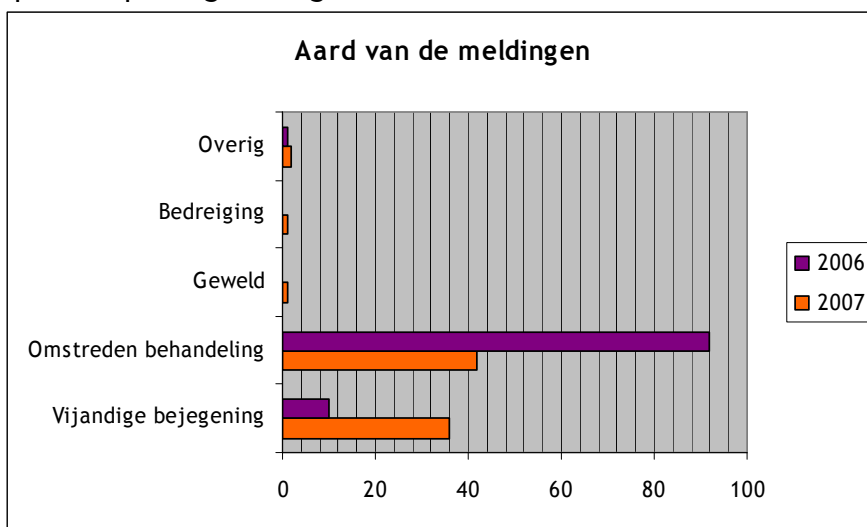
¹ Een dubbele registratie is in Zuid-Holland-Zuid uitgesloten

² Uitgaand van de meldingen die bij RADAR Midden- en West-Brabant en bij de politie werden gemeld. Zaken die op bij andere plaatsen binnenkwamen zijn hier buiten beschouwing gelaten

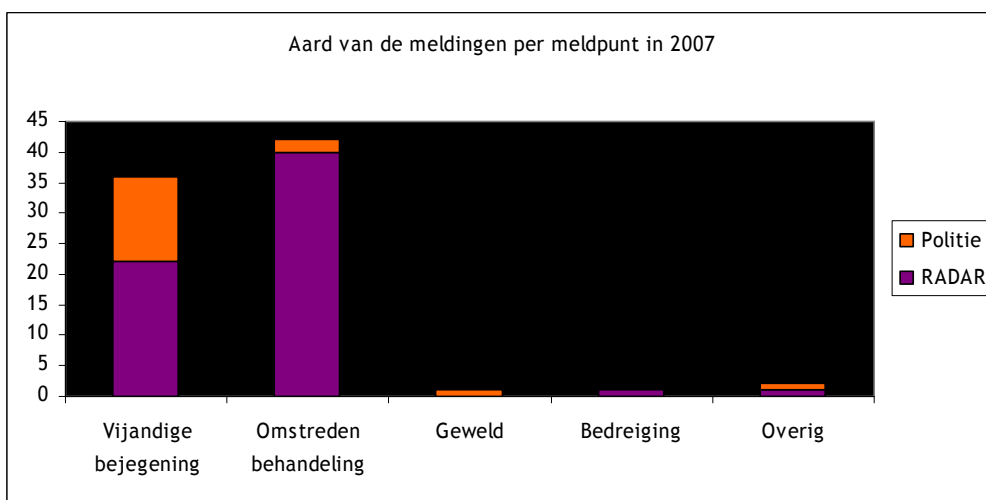
Aard

Discriminatie uit zich in veel verschillende vormen. In de afgelopen jaren werden vooral veel gevallen van structurele discriminatie (omstreden behandeling) gemeld. 2007 Levert een ander beeld op: het aantal klachten en meldingen van vijandige bejegening (n=36) is in vergelijking met de afgelopen jaren toegenomen en is nu bijna even hoog als het aantal meldingen van omstreden behandeling (n=42). De meeste zaken van vijandige bejegening gingen over belediging (n=34). Het gaat hier om zaken zoals de stelselmatige discriminatie van een meisje, dat op weg naar school door een medeleerling regelmatig uitscholden werd voor “neger” en “zwarte”.

Van de zaken over omstreden behandeling had het leeuwendeel (n=36) betrekking op een weigering van toegang, dienst of betrekking. Vijf klachten en meldingen hadden betrekking op de toepassing van regels.

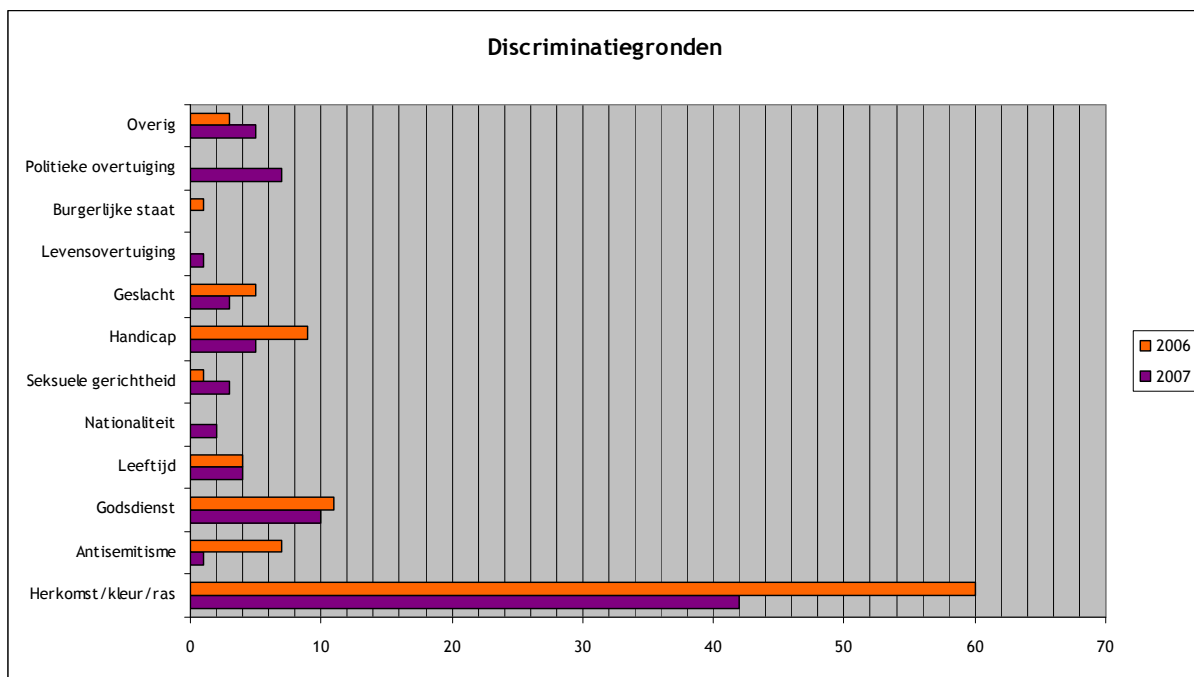
Bij een vergelijking van de bij RADAR Zuid-Holland-Zuid en bij de politie binnengekomen klachten en meldingen valt op dat bijna alle klachten (n=40) over omstreden behandeling bij RADAR binnenkwamen. In deze categorie werd bij de politie slechts twee maal melding gedaan van discriminatie. Veertien van de 18 meldingen bij de politie hadden betrekking op vijandige bejegening. In deze categorie werd bij RADAR 22 maal melding gedaan van discriminatie.

Discriminatiegronden

In 2007 hadden de meeste klachten en meldingen betrekking op discriminatie op grond van herkomst (n=42). Verhoudingsgewijs is het aantal klachten in deze categorie licht gedaald ten opzichte van 2006. Tien meldingen betroffen discriminatie op grond van godsdienst. De slachtoffers van discriminatie op grond van herkomst zijn vaak allochtonen; bij discriminatie op grond van godsdienst zijn moslims de grootste slachtoffergroep (n=7). Bij alle andere discriminatiegronden worden de meeste zaken gemeld door autochtone Nederlanders. Allochtone melder vinden voor discriminatiegronden anders dan godsdienst en afkomst nog nauwelijks hun weg naar een antidiscriminatievoorziening.

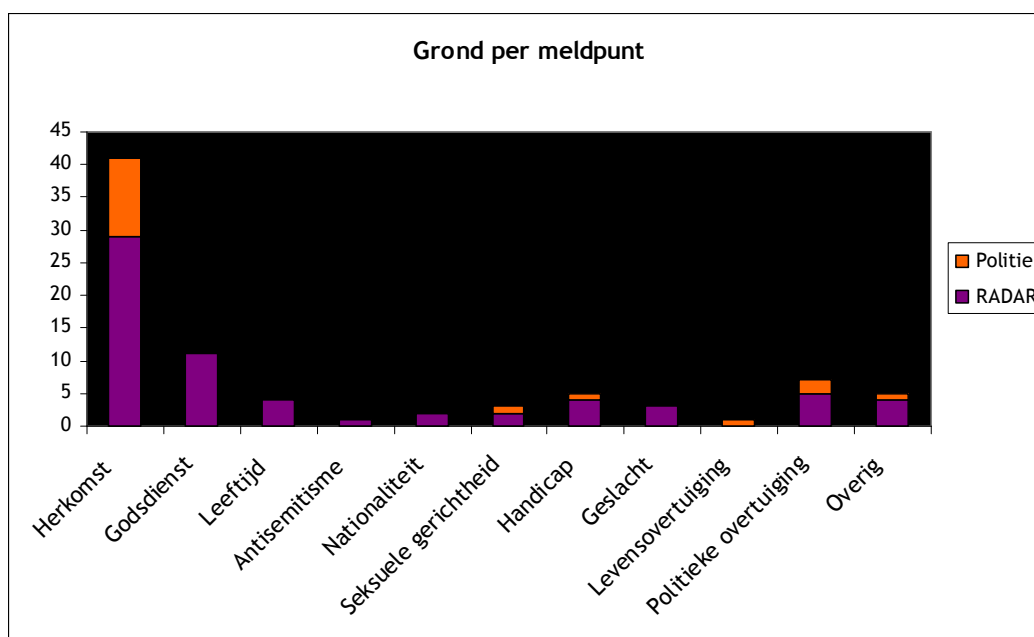
Over leeftijdsdiscriminatie kwamen vier meldingen binnen. Vijf zaken hadden betrekking op discriminatie op grond van handicap en chronische ziekte. Bij deze twee categorieën hadden bijna alle zaken betrekking op omstreden behandeling. Discriminatie op grond van seksuele gerichtheid werd drie maal gemeld. In alle gevallen ging het om meldingen van vijandige bejegening. Zo werd een melder op zijn werk lastig gevallen met discriminerende opmerkingen over homoseksuelen nadat hij zijn collega's op de hoogte had gesteld van zijn seksuele gerichtheid. Drie meldingen hadden betrekking op seksediscriminatie. Twee maal werd melding gedaan van discriminatie op grond van nationaliteit. RADAR Zuid-Holland-Zuid heeft in 2007 een melding ontvangen van antisemitisme.

RADAR Zuid-Holland-Zuid heeft verhoudingsgewijs veel klachten ontvangen over discriminatie op grond van politieke overtuiging (n=7). Uit de dossiers blijkt dat deze zaken in de meeste gevallen betrekking hadden op uitspraken van Geert Wilders (n=5).

Een maal werd melding gedaan van discriminatie op grond van levensovertuiging. Vijf meldingen hadden betrekking op discriminatiegronden die niet onder de Nederlandse antidiscriminatiewetgeving vallen.

Afhankelijk van de discriminatiegrond hebben melders vaak de voorkeur voor een bepaald meldpunt. Voor de overwegend als hoogdrempelig ervaren melding bij de politie werd vaak gekozen bij een melding van discriminatie op grond van herkomst. Melders van discriminatie op grond van godsdienst, antisemitisme, leeftijd, nationaliteit en geslacht kozen in 2007 in alle gevallen voor melding bij RADAR Zuid-Holland-Zuid. Bij zaken over discriminatie op grond van seksuele gerichtheid, handicap en politieke overtuiging vinden melders de weg naar allebei meldpunten. De enige melding van discriminatie op grond van levensovertuiging in 2007 kwam binnen bij de politie. Opmerkelijk is dat klagers nog niet voor alle gronden van het strafrecht - en voor sommigen zelfs in het geheel niet - de weg naar de politie weten te vinden.

Terrein

Klachten en meldingen zijn onder te verdelen naar de maatschappelijke terreinen waar het discriminatievoorstel heeft plaatsgevonden. Het aantal klachten in de buurten en wijken is nagenoeg gehalveerd ten opzichte van 2006. Er zijn in 2007 negen zaken gemeld over discriminatie in de openbare ruimte. "Openbare ruimte" bestaat pas sinds 2007 als op zichzelf staande categorie; hierdoor heeft een verschuiving plaatsgevonden van de categorie "buurt/wijk" naar "openbare ruimte". De categorie "buurt/wijk" betreft discriminatiegevallen in de directe leefomgeving van mensen zoals bij voorbeeld een bekladding van een woonhuis. De categorie "openbare ruimte" betreft discriminatie in het openbaar, zonder dat dit aan een buurt of wijk is gekoppeld. Een voorbeeld hiervan is een discriminatievoorstel in een winkelstraat of een bekladding van een viaduct. Zowel in de openbare ruimte (n=8) als ook in de buurten en wijken (n=9) hadden de meeste zaken betrekking op rassendiscriminatie. In bijna alle gevallen ging het om vijandige bejegening. In de buurten en wijken komen veel burencollicten voor. Zo ontving RADAR bij voorbeeld een melding van een allochtoon gezin dat door de burens gediscrimineerd werd. De zoon van het allochtone gezin werd door oudere buurjongeren dermate bedreigd en gediscrimineerd dat hij nauwelijks meer naar buiten durfde te gaan. Het gezin voelde zich door de situatie onveilig.

De getalsmatig grootste categorie was ook in 2007 de arbeidsmarkt. Meer dan de helft van deze zaken ging over rassendiscriminatie (n=12). Alle gevallen van seksediscriminatie

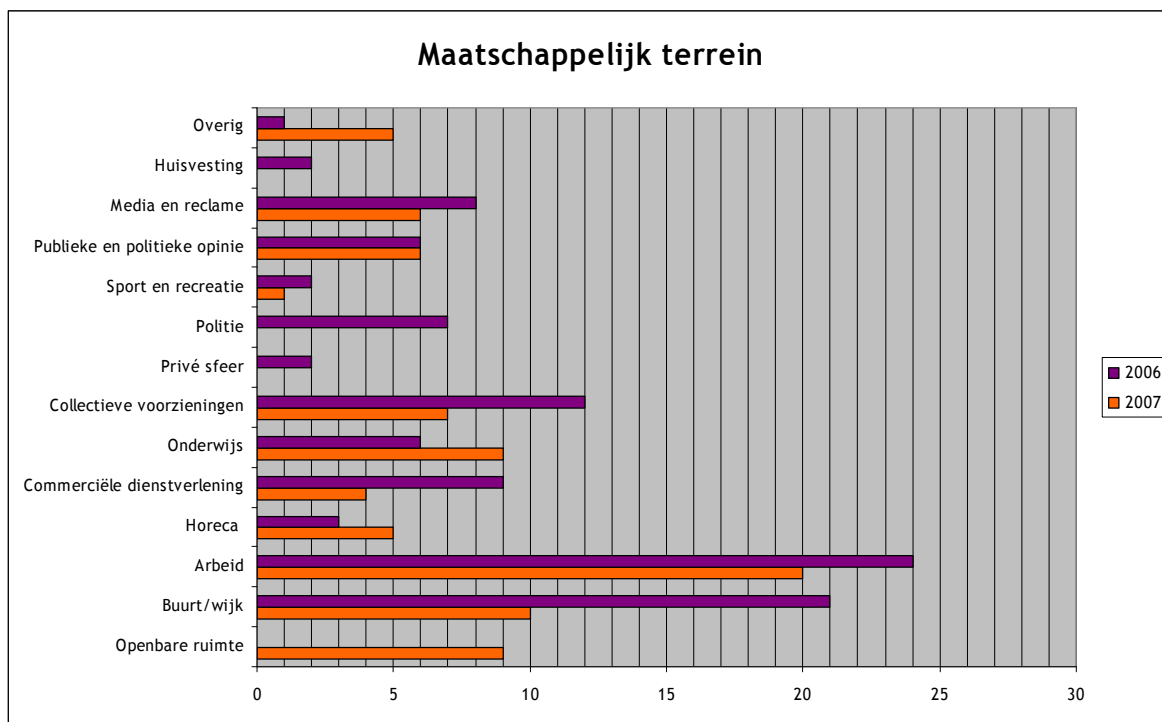
hadden betrekking op de arbeidsmarktsituatie. In het tweede gedeelte van dit factsheet wordt de arbeidsmarktdiscriminatie in Zuid-Holland-Zuid verder toegelicht.

RADAR Zuid-Holland-Zuid heeft negen meldingen ontvangen over discriminatie in het onderwijs. Het merendeel van deze zaken (n=7) betreft meldingen over discriminatie op grond van godsdienst. Het gaat hierbij in zes gevallen om een weigering van een islamitische leerling met een hoofddoek.

Discriminatie in de commerciële dienstverlening leidde tot vier klachten en meldingen; over discriminatie bij collectieve voorzieningen kwamen zeven zaken binnen. In beide categorieën waren mensen met een chronische ziekte of handicap verhoudingsgewijs vaak het slachtoffer; vier zaken van discriminatie bij collectieve voorzieningen gingen over rassendiscriminatie.

RADAR ontving tevens zes klachten over discriminerende uitlatingen van politici en/of opinieleiders. Zoals boven reeds vermeld hadden vijf van deze zaken betrekking op uitlatingen van Geert Wilders.

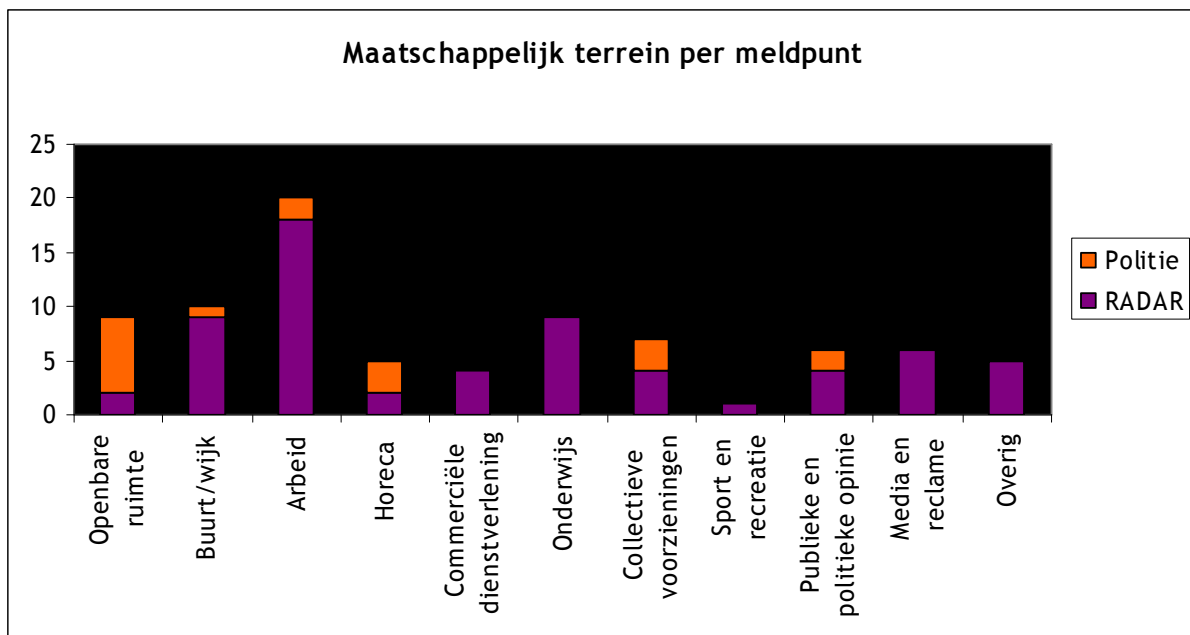
Hiernaast zijn zes zaken geregistreerd over discriminerende uitingen in de media en in reclames; vijf meldingen hadden betrekking op horecadiscriminatie. Een zaak ging over discriminatie in de sport en vijf meldingen waren niet onder te brengen in een van de bestaande categorieën.

Ook het maatschappelijk terrein lijkt van invloed te zijn op de keuze van de melder voor een specifiek meldpunt. Klachten en meldingen over discriminatie in de openbare ruimte kwamen vaker binnen bij de politie (n=7) dan bij RADAR (n=1). Hiernaast werden ook zaken over horecadiscriminatie (n=3), discriminatie bij collectieve voorzieningen (n=3) en discriminerende uitlatingen door politici en/of opinieleiders (n=2) verhoudingsgewijs vaak gerapporteerd bij de politie. Zaken over discriminatie in buurten en wijken en op de arbeidsmarkt werden vaker gemeld bij RADAR en zaken over onderwijsdiscriminatie, discriminatie in de commerciële dienstverlening, discriminatie bij sportbeoefening en

discriminerende uitlatingen in de media en reclames werden uitsluitend gerapporteerd bij RADAR.

De voorkeur van melders voor een bepaald meldpunt heeft verschillende oorzaken. In Zuid-Holland-Zuid is het aannemelijk dat horecadiscriminatie verhoudingsgewijs vaak bij de politie wordt gemeld, omdat de bereikbaarheid van de politie tijdens stapavonden beter is. Bij discriminatie in de openbare ruimte is de dader meestal geen bekende; hierdoor kiest het slachtoffer waarschijnlijk gemakkelijker voor een aangifte bij de politie. Voor veel andere vormen van discriminatie hebben melders daarentegen een voorkeur voor de overwegend als laagdrempelig ervaren melding bij RADAR Zuid-Holland-Zuid.

Geografische spreiding van de klachten en meldingen

In 2007 was van een kwart van de discriminatiezaken de plaats van het delict niet bekend. Eenvijfde van de meldingen was afkomstig uit Dordrecht; de grootste stad in het werkgebied. Van de Dordtse meldingen ging de meerderheid (n=13) over rassendiscriminatie. Ook horecaklachten zijn verhoudingsgewijs vaak uit Dordrecht afkomstig (n=3).

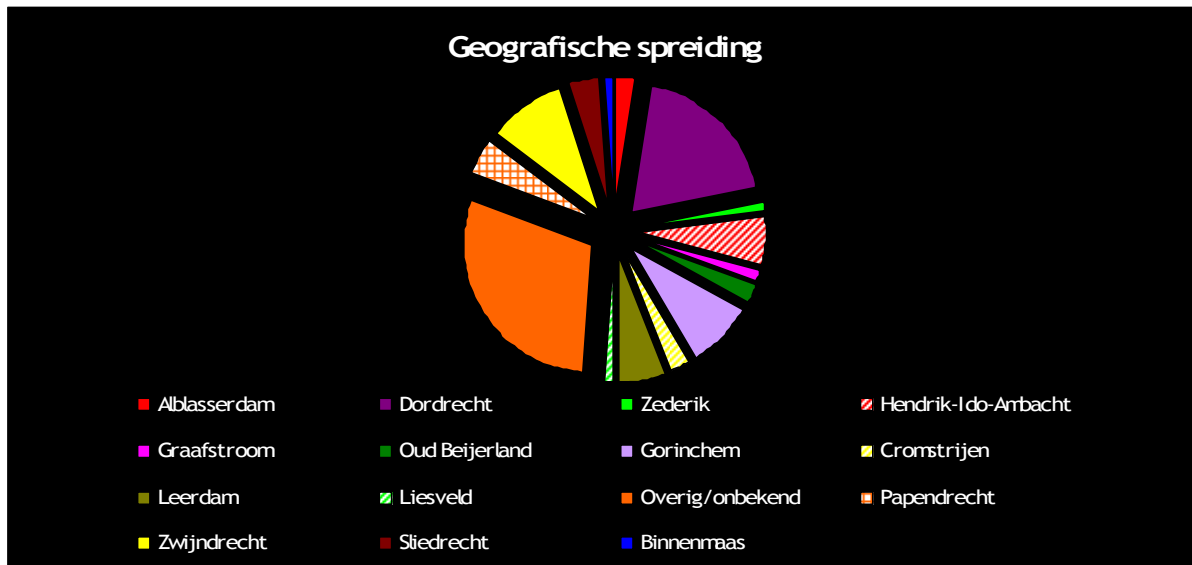
Zeven zaken deden zich voor in Gorinchem. De meeste klachten uit Gorinchem gingen over rassendiscriminatie. De bevolkingssamenstelling is in Gorinchem meer divers dan in de rest van het werkgebied: 25,5% van de Gorkumse bevolking is van niet-westerse afkomst³.

RADAR Zuid-Holland-Zuid heeft vijf klachten ontvangen uit Hendrik-Ido-Ambacht. Alle zaken uit deze gemeente gingen over discriminatie op grond van herkomst of geloof.

Ook uit Leerdam werden vijf incidenten van rassendiscriminatie gemeld. In Zwijndrecht deden zich acht discriminatiegevallen voor. Ook hier had het merendeel van de zaken betrekking op rassendiscriminatie (n=3) of discriminatie op grond van godsdienst (n=3). Vier zaken hadden betrekking op discriminatie in het onderwijs.

³ Bron: <http://www.zuid-holland.nl/samenlevingsatlas>

Twee van de drie meldingen uit Sliedrecht gingen over arbeidsmarktdiscriminatie evenals twee van de vier Papendrechtse meldingen. Uit Cromstrijen en Oud Beijerland ontving RADAR Zuid-Holland-Zuid van elke plaats twee meldingen. In Alblasserdam, Graafstroom, Zederik en Binnenmaas deed zich per plaats een discriminatie-incident voor in 2007.

Uitgelicht: Klachten en meldingen van arbeidsmarktdiscriminatie in Zuid-Holland-Zuid

De meeste klachten en meldingen bij RADAR Zuid-Holland-Zuid gaan over arbeidsmarktdiscriminatie. Dit komt overeen met de gegevens van andere antidiscriminatie-bureaus. Gezien het hoge aantal meldingen en de grote aandacht voor discriminatie op de arbeidsmarkt heeft RADAR de arbeidsmarktklachten van de afgelopen drie jaar gebundeld om meer inzicht te verkrijgen in de arbeidsmarktdiscriminatie in Zuid-Holland-Zuid.

In de afgelopen drie jaar werd bij RADAR Zuid-Holland-Zuid 48 maal melding gedaan van arbeidsmarktdiscriminatie. Veel van deze zaken gaan over omstrede behandeling. In acht van de 48 meldingen gaat het echter om gevallen van vijandige bejegening. Het betreft hier uitsluitend gevallen van belediging. Bij de gevallen van omstrede behandeling gaat het in bijna alle gevallen om een uitsluiting van een dienst of betrekking. Drie melders dienden een klacht in over de toepassing of uitwerking van regels.

<i>Aard</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>Totaal</i>
Omstrede behandeling	11	14	15	40
Weigering dienst	11	12	14	37
Toepassing regels	0	2	1	3
Vijandige bejegening	1	2	5	8
Belediging	1	2	5	8
Bedreiging	0	0	0	0
Geweld	0	0	0	0
Overig	0	0	0	0
Totaal	12	16	20	48

De categorie met de meeste meldingen is herkomst. Zeven mensen klaagden over discriminatie op grond van handicap en vijf mensen klaagden over discriminatie op grond van geslacht. RADAR heeft in de afgelopen drie jaar vier meldingen ontvangen over arbeidsmarktdiscriminatie op grond van leeftijd en drie meldingen van arbeidsmarktdiscriminatie op grond van godsdienst. Telkens een melding kwam binnen over respectievelijk arbeidsmarktdiscriminatie op grond van nationaliteit, seksuele gerichtheid en burgerlijke staat. De Nederlandse wetgeving verbiedt tevens arbeidsmarktdiscriminatie op grond van arbeidsduur, levensovertuiging, politieke overtuiging en tijdelijk dienstverband. Op deze discriminatiegronden heeft RADAR Zuid-Holland-Zuid in de afgelopen drie jaar geen meldingen ontvangen.

<i>Grond</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>Totaal</i>
Herkomst	4	10	12	26
Burgerlijke staat	1	0	0	1
Geslacht	1	1	3	5
Godsdienst	1	0	2	3
Handicap	4	2	1	7
Leeftijd	1	2	1	4
Nationaliteit	0	1	0	1
Seksuele gerichtheid	0	0	1	1
Totaal	12	16	20	48

In de afgelopen drie jaar deden zich de meeste gemelde gevallen van arbeidsmarktdiscriminatie voor tijdens de werving- en selectieprocedure. Bijna de helft van alle arbeidsmarktincidenten had daarop betrekking. 14 melders klaagden over discriminatie op de werkvloer. Zes keer werd een melding gemaakt bij discriminatie bij de uitstroom. Drie meldingen gingen over discriminatie bij de arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden. Twee klachten hadden betrekking op discriminatie bij arbeidsbemiddeling. Een klacht was niet te plaatsen in een van de bestaande categorieën.

<i>Terrein</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>Totaal</i>
Arbeidsbemiddeling	0	1	1	2
Arbeidsvoorwaarden/ Arbeidsomstandigheden	0	1	2	3
Uitstroom	4	1	1	6
Werkvloer	2	3	9	14
Werving en selectie	6	9	7	22
Overig	0	1	0	1
Totaal	12	16	20	48

Gevalen van vijandige bejegening vonden uitsluitend op de werkvloer plaats. Gevalen van omstreden behandeling deden zich voor op alle in onderstaand tabel genoemde terreinen. De meeste gevallen van omstreden behandeling deden zich voor bij werving en selectie. Bij elf van de 14 discriminatiegevallen van discriminatie op de werkvloer gaat het om discriminatie op grond van herkomst. Herkomst als discriminatiegrond komt dus verhoudingsgewijs veel voor op de werkvloer. Bij de meeste andere discriminatiegronden doen zich de incidenten het meest voor tijdens het werving- en selectieproces. Op sommige gronden zoals bijvoorbeeld leeftijd deed discriminatie zich zelfs uitsluitend voor tijdens het selectieproces. Ook bij discriminatie op grond van chronische ziekte en handicap zien we veel discriminatie-incidenten (n=4) tijdens het werving- en selectieproces. De aantallen per categorie zijn echter te klein om betrouwbare trends te kunnen constateren.

	<i>Omstreden behandeling</i>	<i>Vijandige Bejegening</i>	<i>Totaal</i>
Arbeidsbemiddeling	2	0	2
Arbeidsvoorwaarden/ Arbeidsomstandigheden	3	0	3
Uitstroom	6	0	6
Werkvloer	6	8	14
Werving en selectie	22	0	22
Overig	1	0	1
Totaal	40	8	48

Vrouwen en mannen deden precies even vaak meldingen van discriminatie op de arbeidsmarkt. Mannen (n=7) klagen vaker dan vrouwen (n=4) over discriminatie bij de uitstroom en op de werkvloer. Vrouwen (n=11) klagen daarentegen vaker dan mannen (n=7) over discriminatie bij werving en selectie. Op grond van de lage aantallen is het echter ook hier lastig om betrouwbare trends te kunnen constateren.

<i>Geslacht</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>Totaal</i>
Man	7	4	8	19
Vrouw	4	8	7	19
Onbekend	1	4	5	10
Totaal	12	16	20	48

Nederlanders vormen de grootste op zich zelf staande slachtoffergroep (n=18). Toch deden allochtonen en autochtonen bijna even vaak melding van discriminatie op de arbeidsmarkt. Van de allochtone melders stamden vijf uit Suriname, vier uit Marokko, vier uit “overig Azië”, twee uit Turkije, drie uit “overig Afrika” en een uit “overig Europa”. Van elf melders is de afkomst niet bekend.

Allochtone melders klagen verhoudingsgewijs vaak over vijandige bejegening: zes van de acht meldingen uit deze categorie gaan over rassendiscriminatie.

Nederlanders doen melding van arbeidsmarktdiscriminatie op een reeks gronden: burgerlijke staat, geslacht, godsdienst, handicap, herkomst, leeftijd, nationaliteit en seksuele gerichtheid. Allochtonen doen daarentegen bijna uitsluitend melding van discriminatie op grond van herkomst. In twee gevallen deden allochtonen melding van discriminatie op grond van godsdienst. Twee allochtone gedupeerden meldden zich bij RADAR met een klacht over leeftijdsdiscriminatie; een allochtone gedupeerde richtte zich tot RADAR met een melding van seksediscriminatie.

<i>Herkomst</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>Totaal</i>
Marokko	0	2	2	4
Nederland	7	5	6	18
Afrika	0	1	2	3
Azië	1	1	2	4
Europa	0	0	1	1
Suriname	1	1	3	5
Turkije	1	1	0	2
Onbekend	2	5	4	11
Totaal	12	16	20	48